

**„KARTU GINAME DARBUOTOJŲ TEISĖS.
KARTU KURIAME STIPRESNĘ LIETUVĄ“
LPS „SOLIDARUMAS“ ATASKAITA
2022-2026**

Ketveri pokyčių ir išbandymų metai

2022–2026 metų laikotarpis buvo vienas sudėtingiausių per pastaruosius dešimtmečius tiek Lietuvos ekonomikai, tiek darbuotojams. LPS „Solidarumas“ savo veiklą vykdė sparčiai besikeičiančioje ekonominėje ir socialinėje aplinkoje, kurioje teko operatyviai reaguoti į naujus iššūkius ir ginti darbuotojų interesus.

2022-2026 metų Vyriausybės

Institucinio stabilumo ir socialinio dialogo iššūkiai

Vienu iš reikšmingų iššūkių LPS „Solidarumas“ veiklai tapo politinio ir institucinio stabilumo stoka. Per 2022–2026 m. laikotarpį profesinėms sąjungoms teko bendradarbiauti net su keturiomis skirtingomis Lietuvos Respublikos Vyriausybėmis. Kiekviena Vyriausybės kaita reiškė naujus prioritetus, pasikeitusią politinę darbotvarkę ir naujai formuojamas ministerijų komandas.

Tokia situacija apsunkino nuoseklaus socialinio dialogo plėtojimą. Vos pradėjus konstruktyvias diskusijas, užmezgus bendradarbiavimą ir ieškant bendrų sprendimų, politiniai pokyčiai dažnai versdavo dialogą pradėti iš naujo. Tai lėtino sprendimų priėmimą, apsunkino ilgalaikių susitarimų įgyvendinimą ir mažino socialinio dialogo tęstinumą. Akivaizdus pavyzdys tam buvo struktūriniai

pokyčiai Kalėjimų tarnyboje, kai keitėsi Teisingumo ministrai, tai sukėlė daug konfliktų įstaigoje ir tarp darbuotojų.

Dideliu išbandymu tapo energetikos krizė. Rekordiška išaugusios elektros ir kitų energijos išteklių kainos smarkiai padidino įmonių veiklos sąnaudas, ypač energijai imliuose sektoriuose. Dėl išaugusių kaštų dalis Lietuvos pramonės įmonių buvo priverstos mažinti gamybos apimtį, stabdyti veiklą ar net užsidaryti. Skaudžių pasekmių patyrė tekstilės ir drabužių siuvimo sektorius – nemažai įmonių nutraukė veiklą arba reikšmingai sumažino darbuotojų skaičių. Sudėtinga situacija susiklostė ir paukštininkystės sektoriuje, kuriam didelį poveikį padarė išaugusios energijos ir gamybos sąnaudos.

Energetikos krizės pasekmės pajuto ir Lietuvos gyventojai. Sparčiai augusios elektros, šildymo ir kitų būtinųjų paslaugų kainos ženkliai sumažino daugelio šeimų perkamąją galią, todėl profesinės sąjungos nuosekliai siekė, kad darbuotojų pajamos būtų didinamos atsižvelgiant į infliaciją ir pragyvenimo išlaidų augimą. LPS „Solidarumas“

Energetikos krizė sukėlė rimtų iššūkių ir savivaldybėms. Dėl sparčiai išaugusių šildymo išlaidų ženkliai padidėjo gyventojų, besikreipiančių dėl būsto šildymo išlaidų kompensacijų, skaičius. Daugelyje savivaldybių susidarė ilgos laukiančiųjų eilės, o socialinės paramos skyrių darbuotojams teko išskirtinai didelis darbo krūvis – per trumpą laiką priimti, registruoti ir išnagrinėti tūkstančius prašymų bei užtikrinti, kad visi teisę į kompensacijas turintys gyventojai laiku gautų jiems priklausančią paramą. Ši situacija dar kartą parodė, kad krizių metu būtina užtikrinti pakankamus žmogiškuosius ir finansinius išteklius viešosioms paslaugoms teikti.

Mitingas „Neleisk savęs skurdinti“

2022 m. spalio 7 d., minėdama Tarptautinę oraus darbo dieną, Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“ surengė mitingą „**Neleisk savęs skurdinti**“ prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės rūmų, Vinco Kudirkos aikštėje.

Mitingo tikslas buvo atkreipti Vyriausybės, žiniasklaidos ir visuomenės dėmesį į sparčiai blogėjančią dirbančiųjų socialinę ir ekonominę padėtį. Energetikos

krizė, rekordiškai auganti infliacija, brangstančios būtiniausios prekės ir paslaugos bei nepakankamas darbo užmokesčio augimas lėmė, kad vis daugiau dirbančių žmonių susidūrė su skurdo rizika ir negalėjo užsitikrinti orių gyvenimo sąlygų.

Prieš organizuodama mitingą, LPS „Solidarumas“ siekė spręsti problemas socialinio dialogo būdu – energetikos kainų klausimą kėlė Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje, kreipėsi į Valstybinę energetikos reguliavimo tarybą (VERT), teikė siūlymus atsakingoms institucijoms. Tačiau šios iniciatyvos nesulaukė konkrečių sprendimų, todėl buvo nuspręsta organizuoti viešą protesto akciją.

Mitingo metu LPS „Solidarumas“ reikalavo imtis skubių priemonių gyventojų perkamajai galiai apsaugoti, suvaldyti energijos kainų augimą, užtikrinti teisingesnę socialinę politiką ir priimti sprendimus, kurie garantuotų darbuotojams ne tik teisę į darbą, bet ir teisę į orų gyvenimą. Šis mitingas tapo aiškiu signalu, kad profesinė sąjunga gina darbuotojų interesus ne tik derybų salėse, bet ir viešojoje erdvėje, kai dialogas neduoda rezultatų.

LPS „Solidarumas“ ir toliau nuosekliai laikėsi pozicijos, kad ekonominės krizės našta negali būti perkeliama tik darbuotojams ir jų šeimoms. Valstybės pareiga – užtikrinti, kad kiekvienas dirbantis žmogus galėtų oriai gyventi iš savo darbo.

Vienas svarbiausių LPS „Solidarumas“ veiklos prioritetų buvo darbo vietų išsaugojimas. Ypatingas dėmesys buvo skirtas darbuotojų situacijai įmonėje

Lifosa, kur aktyviai siekėme apsaugoti darbuotojų socialines garantijas, išsaugoti darbo vietas ir užtikrinti konstruktyvų dialogą tarp darbuotojų, darbdavio ir valstybės institucijų.

Dar vienu reikšmingu iššūkiu tapo valstybės sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio politika. LPS „Solidarumas“ nuosekliai pasisakė prieš darbo užmokesčio įšaldymą ir organizavo protesto akcijas, reikalaudama užtikrinti teisingą viešojo sektoriaus darbuotojų darbo apmokėjimą. Mūsų įsitikinimu, valstybės tarnautojai ir viešųjų paslaugų darbuotojai negali tapti ekonominių sunkumų naštos nešėjais, o atlyginimų politika turi užtikrinti orų gyvenimą, motyvaciją ir kokybiškų viešųjų paslaugų teikimą.

Kiti šiuo laikotarpiu iššūkiai, tai aukšta infliacija, darbuotojų trūkumu, gynybos finansavimo poveikiu viešiesiems finansams, psichosocialinių rizikų augimu darbo vietose, dirbtinio intelekto ir skaitmenizacijos keliamais pokyčiais bei socialinio dialogo stiprinimo poreikiu.

Ne mažesniu iššūkiu išliko profesinių sąjungų lyderių teisinės apsaugos užtikrinimas. Nors Lietuvos teisės aktai numato papildomas garantijas renkamiems profesinių sąjungų atstovams, praktika rodo, kad šios apsaugos ne visada yra pakankamai veiksmingos. Valstybinės darbo inspekcijos statistika rodo, kad didžiojoje daugumoje nagrinėtų atvejų – apie 98 procentus – buvo pritarta darbdavių prašymams nutraukti darbo santykius su profesinių sąjungų lyderiais. Tokia praktika kelia pagrįstų klausimų dėl profesinių sąjungų atstovų garantijų veiksmingumo ir darbuotojų teisės laisvai atstovauti narių interesams.

LPS „Solidarumas“ nuosekliai siekė stiprinti profesinių sąjungų lyderių apsaugą, inicijavo diskusijas dėl teisės aktų tobulinimo ir ne kartą atkreipė valstybės institucijų dėmesį į būtinybę užtikrinti, kad profesinių sąjungų atstovai galėtų vykdyti savo pareigas nepatirdami nepagrįsto spaudimo ar grėsmės netekti darbo. Šiuo metų rengiamo Darbo Kodekso 168 str. pakeitimą, kad sutikimas liktų tik profesinės sąjungos prerogatyva ir kad ginčus dėl atleidimo ar darbo sąlygų keitimo nagrinėtų darbo ginčų komisijos.

Geroji patirtis -apginta profesinės sąjungos pirmininkė

LPS „Solidarumas“ teisininkams Lukas Čiapas, Oksana Strazdė, Stanislavas Fedaravičius pavyko laimėti svarbią bylą teisme prieš Valstybinę darbo inspekciją (VDI), kuri buvo davusi sutikimą atleisti profesinės sąjungos pirmininkę iš darbo.

Teisme buvo įrodyta, kad sprendimas atleisti profesinės sąjungos pirmininkę buvo neteisėtas, o šiam sprendimui reikšmingą įtaką turėjo jos aktyvi veikla profesinėje sąjungoje. Teismas apgynė darbuotojos ir profesinės sąjungos atstovės teises bei panaikino nepagrįstą VDI sprendimą.

Ši pergalė svarbi ne tik konkrečiai darbuotojai. Ji patvirtino, kad profesinių sąjungų lyderiai negali būti persekiojami, diskriminuojami ar atleidžiami dėl atstovavimo darbuotojams. Tai reikšmingas LPS „Solidarumas“ teisinės veiklos rezultatas, sustiprinęs profesinių sąjungų atstovų apsaugą ir parodęs, kad organizacija yra pasirengusi nuosekliai ginti savo narius visomis teisėtomis priemonėmis.

Apginta profesinės sąjungos teisė į informavimą ir konsultavimą

LPS „Solidarumas“ teisininkai taip pat laimėjo reikšmingą bylą dėl profesinės sąjungos teisės gauti informaciją ir dalyvauti konsultacijose priimant su darbuotojų interesais susijusius sprendimus.

Teismas pripažino, kad įmonė pažeidė profesinės sąjungos informavimo ir konsultavimo teises, todėl jai buvo skirta bauda. Ši teisinė pergalė patvirtino, kad darbdaviai negali formaliai ar visiškai ignoruoti profesinių sąjungų: informavimas ir konsultavimas yra ne darbdavio geros valios klausimas, o teisės aktuose nustatyta pareiga.

Bylos rezultatas tapo svarbiu precedentu ginant profesinių sąjungų teisę laiku gauti reikalingą informaciją, atstovauti darbuotojams ir realiai dalyvauti priimant jiems svarbius sprendimus. Tai dar vienas konkretus LPS „Solidarumas“ teisinės veiklos rezultatas, sustiprinęs profesinių sąjungų vaidmenį įmonėse ir darbuotojų pasitikėjimą organizacijos teikiama teisine pagalba.

Nors keitėsi Vyriausybės, ekonominė situacija ir teisėkūros prioritetai, **LPS „Solidarumas“ išlaikė veiklos tęstinumą ir nuosekliai gynė darbuotojų interesus**, nepriklausomai nuo politinių aplinkybių.

SOCIALINIO DIALOGO STIPRINIMAS – MŪSŲ PRIORITETAS

Socialinis dialogas yra vienas svarbiausių demokratinės valstybės principų ir veiksmingiausia priemonė ieškant subalansuotų sprendimų darbuotojų, darbdavių ir valstybės interesams suderinti. Per visą 2022–2026 m. kadenciją LPS „Solidarumas“ nuosekliai siekė, kad socialinis dialogas Lietuvoje taptų ne formalia procedūra, o realiu sprendimų priėmimo procesu.

Ne kartą įsitikinome, kad socialinis dialogas reikalauja ne tik noro kalbėtis, bet ir politinės valios išgirsti socialinių partnerių argumentus. Todėl LPS „Solidarumas“ nuosekliai gynė principą, kad sprendimai, darantys įtaką darbuotojų teisėms ir gyvenimo kokybei, **negali būti priimami nepasitarus su profesinėmis sąjungomis**.

LPS „Solidarumas“ nuosekliai kėlė socialinio dialogo kokybės klausimą. Pabrėžėme, kad **konsultavimasis su socialiniais partneriais turi prasidėti dar rengiant teisės aktus, o ne tuomet, kai sprendimai jau būna priimti**. Tik toks dialogas gali užtikrinti kokybiškesnę teisėkūrą, didesnę visuomenės pasitikėjimą valstybės institucijomis ir tvaresnius sprendimus.

Dalyvavimas Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje

Viena svarbiausių nacionalinio socialinio dialogo institucijų yra Lietuvos Respublikos trišalė taryba, kurios veikla reglamentuota Darbo kodekse. Joje darbuotojų, darbdavių ir Vyriausybės atstovai svarsto svarbiausius darbo, socialinės ir ekonominės politikos klausimus, derina pozicijas bei ieško visoms šalims priimtinių sprendimų.

Profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai privalo pateikti išsamią informaciją, įrodančią, kad jos atitinka nacionaliniu lygmeniu veikiančioms organizacijoms keliamus kriterijus. Šie atstovavimo, veiklos apimtys, narystės, savarankiškumo ir kitų sričių reikalavimai yra griežti. Tik nustatytus kriterijus atitinkančios organizacijos turi teisę deleguoti savo atstovus į Lietuvos Respublikos trišalę tarybą.

LPS „Solidarumas“ atitinka nacionaliniu lygmeniu veikiančiai profesinių sąjungų organizacijai keliamus reikalavimus ir į Trišalę tarybą deleguoja du savo atstovus. Tai suteikia galimybę aukščiausiu nacionaliniu lygmeniu tiesiogiai atstovauti darbuotojų interesams, teikti pasiūlymus dėl teisės aktų, dalyvauti derybose ir siekti darbuotojams palankių socialinių bei ekonominių sprendimų.

Vienas iš svarbių klausimų svarstomų Trišalėje taryboje, tai minimalios algos didinimas.

Metai (nuo sausio 1 d.)	Minimali mėnesinė alga (MMA), bruto	Pokytis (€)	Pokytis (%)
2022	730 €	+88 €	+13,7 %
2023	840 €	+110 €	+15,1 %
2024	924 €	+84 €	+10,0 %
2025	1 038 €	+114 €	+12,3 %
2026	1 153 €	+115 €	+11,1 %
2027	1 245 €	+ 92	+ 8 %

Nacionalinės kolektyvinės sutarties derybos.

2025m. Spalio 8 d. pasirašyta nacionalinė kolektyvinė sutartis, kuria gerinamos darbo sąlygos ir darbuotojų atstovavimo kokybė viešajame sektoriuje. Joje susitarta, kad bus nustatomas bazinis dydis ir bus didinamas 12,60 euro (iki 1798 eurų), pagal kurį skaičiuojamas viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokestis, tai pat – užtikrinamos papildomos garantijos profesinių sąjungų nariams, stiprinamos profesinių sąjungų teisės ir įsipareigojimai. Derybose dėl

Nacionalinės kolektyvinės sutarties atstovauja Pirmininkė Kristina Krupavičienė, pavaduotoja Lina Urbonovičienė, valdybos narys Vincas Kunca.

LPS „Solidarumas“ ne kartą atkreipė dėmesį, kad Nacionalinės kolektyvinės sutarties taikymas Lietuvoje vis dar nėra nuoseklus. Nors sutartis yra svarbi priemonė darbuotojų socialinėms garantijoms stiprinti, jos nuostatos nėra vienodai taikomos visame viešajame sektoriuje. Ypač aktuali problema – Nacionalinės kolektyvinės sutarties nuostatų netaikymas arba ribotas taikymas daliai valstybės ir savivaldybių valdomų įmonių darbuotojų. Dėl to susidaro nevienodos darbo sąlygos ir socialinės garantijos darbuotojams, dirbantiems skirtingose viešojo sektoriaus organizacijose, nors jų darbdavys iš esmės yra valstybė arba savivaldybė.

LPS „Solidarumas“ laikosi pozicijos, kad Nacionalinės kolektyvinės sutarties nauda turi būti prieinama visiems darbuotojams, kuriems ji skirta, nepriklausomai nuo pasirinktos viešojo sektoriaus organizacinės ar teisinės formos. Todėl ir toliau sieksime, kad Nacionalinės kolektyvinės sutarties taikymo apimtis būtų išplėsta, o jos nuostatos būtų įgyvendinamos vienodai ir nuosekliai visose valstybės ir savivaldybių valdomose įstaigose bei įmonėse.

„LPS „Solidarumas“ siekia, kad Nacionalinės kolektyvinės sutarties nuostatos būtų privalomai taikomos visiems valstybės ir savivaldybių valdomų įstaigų ir įmonių darbuotojams, kurių interesams atstovauja sutartį pasirašiusios profesinės sąjungos.“

Bendradarbiavimas su darbdavių organizacijomis

LPS „Solidarumas“ siekia užmegzti ir plėtoti konstruktyvų bendradarbiavimą su darbdavių organizacijomis bei palaikyti nuolatinį socialinį dialogą. Esame įsitikinę, kad darbuotojams ir darbdaviams aktualios problemos turi būti sprendžiamos derybomis, abipuse pagarba ir bendrų sprendimų paieška.

Socialinio dialogo metu keliame darbo užmokesčio, darbo sąlygų, darbuotojų saugos ir sveikatos, kvalifikacijos tobulinimo, darbo ir šeimos įsipareigojimų derinimo bei kitus darbuotojams svarbius klausimus. Siekiame sudaryti kolektyvines sutartis, kurios užtikrintų darbuotojams papildomas garantijas ir kartu prisidėtų prie įmonių veiklos stabilumo bei darbuotojų motyvacijos.

Nors darbuotojų ir darbdavių pozicijos ne visada sutampa, LPS „Solidarumas“ nuosekliai siekia konstruktyvaus dialogo ir kompromisų, kurie nepažeistų darbuotojų teisių ir leistų kurti tvarius, pagarba bei pasitikėjimu grindžiamus darbo santykius.

Šakinio socialinio dialogo stiprinimas

Svarbi LPS „Solidarumas“ veiklos kryptis – socialinio dialogo stiprinimas atskirose ūkio ir viešojo sektoriaus šakose. Būtent šakiniu lygmeniu galima geriausiai atsižvelgti į konkretaus sektoriaus darbuotojų poreikius ir susitarti dėl

darbo užmokesčio, darbo laiko, darbo krūvio, darbuotojų saugos, kvalifikacijos kėlimo bei papildomų socialinių garantijų.

Ataskaitiniu laikotarpiu LPS „Solidarumas“ šakinės organizacijos aktyviai dalyvavo derybose, rengė pasiūlymus ir kartu su kitomis profesinėmis sąjungomis pasirašė darbuotojams svarbias šakos kolektyvines sutartis bei jų pakeitimus.

Sveikatos apsaugos sektorius

2024 m. lapkričio 4 d. pasirašyta atnaujinta Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos (LNSS) šakos kolektyvinė sutartis. Ją kartu su kitų profesinių sąjungų vadovais pasirašė **Medicinos įstaigų darbuotojų profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkė Regina Jarošienė ir Lietuvos greitosios medicinos pagalbos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkė Jolanta Keburienė**

LPS „Solidarumas“ atstovams derybose pavyko pasiekti konkrečių darbuotojams naudingų rezultatų:

- greitosios medicinos pagalbos darbuotojų darbo grafikai sudaromi trims mėnesiams;
- profesinių sąjungų nariams suteikiamos trys apmokamos dienos per metus sveikatai gerinti;
- numatytas apmokėjimas už pamainos perdavimo laiką;
- iškvietimai iš namų į darbą apmokami kaip viršvalandinis darbas;
- įstaigos įpareigos parengti darbuotojų psichologinės gerovės veiksmų planus;

- darbuotojams, auginantiems vaiką su negalia iki 18 metų, suteikiama papildoma apmokama poilsio diena per mėnesį.

Tai reikšmingas LPS „Solidarumas“ šakinio socialinio dialogo rezultatas, pagerinęs ne tik medicinos specialistų, bet ir kitų sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojų darbo bei socialines sąlygas.

Lietuvos greitosios medicinos pagalbos darbuotojų profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkė Jolanta Keburienė pasirašė Kolektyvinę sutartį Greitosios medicinos pagalbos tarnyboje.

Socialinių paslaugų sektorius

2025 m. spalio 17 d. socialinės apsaugos ir darbo ministrė Jūratė Zailskienė ir penkių profesinių sąjungų vadovai, tame tarpe **Lietuvos socialinių darbuotojų profesinė sąjunga „Solidarumas“** pirmininkė Alma Nevierienė pasirašė susitarimą dėl Socialinių paslaugų šakos kolektyvinės sutarties pakeitimo.

Susitarimu išplėstas įstaigų, kurioms taikoma sutartis, sąrašas ir padidintas darbuotojų, galinčių naudotis joje numatytomis garantijomis, skaičius. Socialinių paslaugų šakos kolektyvinės sutarties nuostatos pradėtos taikyti maždaug 6 tūkst. profesinių sąjungų narių, dirbančių apie 100 socialinių paslaugų įstaigų visoje Lietuvoje.

Tai svarbus rezultatas, parodantis, kad kolektyvinės derybos ne tik padeda išsaugoti esamas darbuotojų garantijas, bet ir leidžia išplėsti jų taikymą vis didesniai profesinių sąjungų narių skaičiui.

Socialinių darbuotojų profesinės sąjungos „Solidarumas“ labai aktyvus kolektyvas. Aktyviai organizuoja mokymus, konferencijas, sąskrydžius ir aktyviai dalyvauja protesto akcijose.

Švietimo ir mokslo sektorius

Švietimo ir mokslo profesinė sąjunga „Solidarumas“, atstovaujant pirmininkės Aldonos Kindurienės, kartu su kitomis švietimo darbuotojams atstovaujančiomis profesinėmis sąjungomis pasirašė atnaujintą Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinę sutartį.

Sutartyje įtvirtintas nuoseklus pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, dėstytojų, mokslininkų ir kitų švietimo bei mokslo darbuotojų darbo užmokesčio didinimas. Numatyta, kad 2026–2028 m. darbo užmokesčiui skiriamos lėšos kasmet didės sparčiau už prognozuojamą šalies vidutinio darbo užmokesčio augimą.

Šis susitarimas suteikė darbuotojams daugiau aiškumo ir ilgalaikio stabilumo, nes darbo užmokesčio didinimo įsipareigojimai buvo įtvirtinti kolektyvinėje sutartyje, o ne palikti vien politiniams pažadams.

Bausmių vykdymo sistema

2025 m. gruodžio 29 d. pasirašyta Lietuvos bausmių vykdymo sistemos šakos kolektyvinė sutartis. Derybos dėl jos truko apie pusantros metų, o jose aktyviai dalyvavo Lietuvos teisėsaugos įstaigų profesinė sąjunga „Solidarumas“, atstovaujant Genovaitės Markevičienės ir Vitos Subačiutės.

Sutartis taikoma Lietuvos kalėjimų tarnybos ir Lietuvos probacijos tarnybos darbuotojams. Joje reglamentuojamas darbuotojų atstovavimas, darbo apmokėjimas, profesinių sąjungų garantijos, socialinės išmokos, darbuotojų sauga ir sveikata bei kiti svarbūs darbo santykių klausimai.

Platus socialinių garantijų paketas sustiprino darbuotojų teisių apsaugą ir sudarė geresnes sąlygas profesinėms sąjungoms dalyvauti sprendžiant visos baudinių vykdymo sistemos darbuotojams aktualius klausimus.

Šie susitarimai įrodo, kad šakinis socialinis dialogas duoda konkrečių ir pamatuojamų rezultatų. LPS „Solidarumas“ dalyvavimas kolektyvinėse derybose padėjo didinti darbo užmokestį, plėsti socialines garantijas, gerinti darbo sąlygas ir užtikrinti didesnę darbuotojų apsaugą skirtinguose sektoriuose.

Lietuvos vandentvarkos įmonių darbuotojų profesinė sąjunga „Solidarumas“, vadovaujant Jovitai Pretzsch nuolat kėlė klausimus „kas bus ateityje su vandens tiekimu“, „kas nutiks su darbuotojais“, jei šio svarbaus ūkio pertvarka vyks netinkama kryptimi.

„Jei šiandien turime karo migrantus, tai ateityje turėsime vandens trūkumo pabėgėlių bangą“, – perspėja K. Krupavičienė atidarydama Seime surengtą konferenciją „Vandentvarkos reformos iššūkiai ir prioritetai“.

Vandentvarkos šaka labai aktyviai bendradarbiauja su Vandentvarkos asociacija. Nekarta buvo kalbama apie galimybes pasirašyti šakos sutartį. Tačiau tam reikia pritarimo iš savivaldybių, kur labai sudėtinga surasti bendrų sąlyčio taškų.

Baltijos transporto profesinės sąjungos „Solidarumas“

Svarbus šakinio socialinio dialogo pasiekimas transporto sektoriuje – 2019 m. Baltijos transporto profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininko Gintaro Čiužo ir Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos „Linava“ pasirašyta Tarptautinio krovinio kelių transporto šakos kolektyvinė sutartis. Tai buvo pirmoji tokio pobūdžio šakos kolektyvinė sutartis Lietuvoje.

Šiuo metu su socialiniais partneriais diskutuojama dėl galimybės atnaujinti derybas ir pasirašyti naują šakos kolektyvinę sutartį. Tarptautinio krovinio transporto sektorius susiduria su Mobilumo paketo įgyvendinimo sunkumais, profesionalių vairuotojų trūkumu, sudėtingomis darbo sąlygomis ir kitais darbo santykių iššūkiais. Šiems klausimams spręsti reikalingas nuoseklus profesinių sąjungų ir vežėjų atstovų dialogas.

Baltijos transporto profesinė sąjunga „Solidarumas“ aktyviai gina vairuotojų teises, atstovauja jiems darbo ginčuose ir siekia, kad būtų tinkamai apmokama už atliktą darbą, laikomasi darbo bei poilsio laiko reikalavimų ir užtikrinamos saugios darbo sąlygos.

Ypatingas dėmesys skiriamas vairuotojams migrantams, kurie dėl kalbos barjero, teisinių žinių trūkumo ir priklausomybės nuo darbdavio dažniau susiduria su savo teisių pažeidimais. LPS „Solidarumas“ konsultuoja juos darbo santykių, darbo užmokesčio, komandiruočių, atleidimo iš darbo ir kitais

klausimais, padeda spręsti darbo ginčus bei atstovauja ginant pažeistas jų teises.

Ši veikla parodo, kad šakinis socialinis dialogas apima ne tik kolektyvinių sutarčių pasirašymą, bet ir nuolatinį darbuotojų atstovavimą, praktinę teisinę pagalbą bei pastangas spręsti viso transporto sektoriaus problemas.

2025 m. kovo 17 d. Kaune V.I. „Kelių priežiūra“ profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkas Rimtautas Ramanauskas su įmonės generaliniu direktoriumi Audriumi Vaitkumi pasirašė naują įmonės AB „Kelių priežiūra“ kolektyvinę

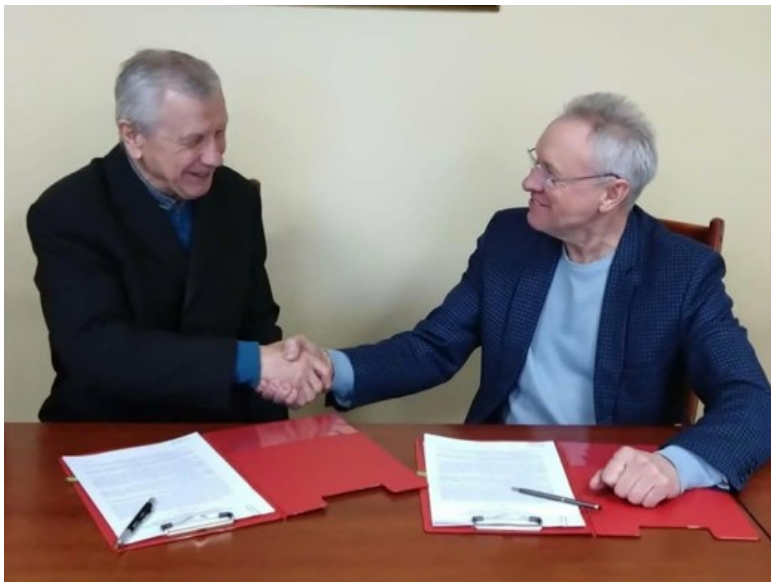
Bendrovė nuolat stiprina dialogą su socialiniais partneriais – konsultuojasi, ieškojo bendrų sprendimų ir aptarinėja aktualiausias darbuotojams temas. Pagrindinis bendradarbiavimo su Darbo taryba ir profesinėmis sąjungomis tikslas – užtikrinti konstruktyvų, pozityvų ir atvirą darbdavio ir darbuotojų atstovų socialinį dialogą.

Pasirašyta atnaujinta Sodros kolektyvinė sutartis.

2026 m. sausio 16 d. **Socialinio draudimo darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas Vincas Kunca** ir Sodros direktorius Kęstutis Čereška pasirašė atnaujintą įstaigos kolektyvinę sutartį, kurioje bus įteisinti svarbūs darbuotojams pakeitimai.

Pasak V. Kuncos, kolektyvinės sutarties pakeitimai padės teisingiau paskirstyti darbo užmokestį, mažinant atotrūkį tarp daugiausiai ir mažiausiai uždirbančių darbuotojų. Dabar mažesni atlyginimai augs sparčiau nei didesni.

Kitas svarbus pakeitimas suteiks Sodros skyriams daugiau laisvės paskirstant darbo krūvius tarp skyriaus darbuotojų.

SODROS darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas Vincas Kunca su vadovu Kestučiu Čereška palaiko stiprų bendradarbiavimą.

Lietuvos energetikų profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkas Gitautas Gudelis.

Energetikų profesinės sąjungos pirmininkas Gitautas Gudelis aktyviai atstovauja energetikos sektoriaus darbuotojų interesams. Atstovaudamas Elektrėnų elektrinės Ignitis gamyba darbuotojams, jis yra pasirašęs kolektyvinę sutartį, kuri padeda užtikrinti darbuotojų darbo, atlygio ir socialines garantijas.

Energetikų šakinė profesinė sąjunga vienija savivaldybių šilumos ūkio įmonių darbuotojus ir privačių bendrovių, gaminančių biokurą, darbuotojus. Profesinė sąjunga gina jų teises, stebi darbo sąlygas, skatina socialinį dialogą su

darbdaviais ir siekia, kad energetikos sektoriaus pokyčiai būtų įgyvendinami atsižvelgiant į darbuotojų interesus.

IDEX Baltic“ UAB veikia „Solidarumas“ darbuotojų profesinė sąjunga. Profesinė sąjunga atstovauja darbuotojų interesams ir yra pasirašiusi kolektyvinę sutartį, užtikrinančią papildomas garantijas

Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkės pavaduotoja ir Lietuvos veterinarijos gydytojų profesinės sąjungos pirmininkė Lina Urbonovičienė kartu su savo komanda aktyviai telkia darbuotojus, stiprina profesinę sąjungą ir nuosekliai augina jos narių skaičių. Ji aktyviai dalyvauja teisėkūros procesuose, teikia pasiūlymus dėl darbuotojų teisių ir socialinių garantijų stiprinimo, nuolat stebi darbuotojų darbo sąlygas bei operatyviai reaguoja į kylančias problemas. Jos vadovaujama profesinė sąjunga kryptingai atstovauja veterinarijos sektoriaus darbuotojų interesams ir stiprina socialinį dialogą.

Lietuvos ūkio profesinių sąjungų federacijos „Solidarumas“ pirmininkas Artūras Macijauskas. Atstovė Koordinacinėje taryboje Anželika Dovidovič.

Vilniaus paukštyno darbuotojų profesinė sąjunga „Solidarumas“

AB „Lifosa“ darbuotojų profesinės sąjungos aktyvas

Su UAB „Plasta“ vadovu, įmonėje organizavome mokymus apie psichologinį smurtą darbe

Mokymai Ūkio šakos aktyvui

Migracijos departamento profesinės sąjungos pirmininkė Rūta Gerikienė

2023 metais pasiektas Migracijos departamento darbuotojų atlyginimų didinimas,

O kaip bus dabar, 2026 metais? Darbuotojai laukia sprendimų.

Nuoseklūs profesinių sąjungų veiksmai davė konkretų rezultatą – buvo patenkintas reikalavimas didinti Migracijos departamento darbuotojų darbo užmokestį.

2023 m. gruodį Lietuvos Respublikos Seimas patvirtino valstybės biudžetą, kuriame Migracijos departamento darbuotojų atlyginimams didinti papildomai skirta 2,8 mln. eurų.

Dar 2023 m. liepą profesinių sąjungų surengtame susitikime Vidaus reikalų ministerijos atstovai teigė, kad Migracijos departamento darbuotojų atlyginimai artimiausius dvejus metus nebus didinami. LPS „Solidarumas“ su tokiu sprendimu nesutiko ir ėmėsi aktyvių veiksmų.

AB „Lietuvos geležinkeliai“ darbuotojų profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkas Stanislavas Fedaravičius

AB „Lietuvos geležinkeliai“ darbuotojų profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkas Stanislavas Fedaravičius atkakliai ir principingai gina profesinės sąjungos narių teises bei atstovauja jiems darbo ginčiuose. Ypatingą dėmesį jis skiria traukinių mašinistų ir palydovų darbo sąlygoms, darbuotojų kvalifikacijos reikalavimams, tinkamam profesiniam pasirengimui ir socialinių garantijų užtikrinimui. Nors nuosekli jo veikla padeda spręsti darbuotojams kylančias problemas, tačiau socialinio dialogo stoka įmonėje ir didelės reformos nepadėjo sustiprinti profesinės sąjungos bendrovėje.

Teismo medicinos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkė Vilma Ivanova

Vilma Ivanova – nuoširdi ir stipri lyderė, nepaliekanti profesinės sąjungos narių vieny su jų problemomis. Ji nuosekliai ir atkakliai kėlė teismo ekspertų darbo užmokesčio didinimo klausimą ir pasiekė dalinių teigiamų rezultatų. Vis dėlto sprendžiant darbuotojų atlyginimų klausimus įstaigoje pritrūko konstruktyvaus socialinio dialogo ir tikro profesinės sąjungos įtraukimo į sprendimų priėmimą. Nepaisydama iššūkių, Vilma Ivanova toliau principingai atstovavo darbuotojų interesams ir siekė teisingo jų profesionalumo, atsakomybės bei darbo sudėtingumo įvertinimo.

Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkės pavaduotojas, Gidų ir kelionių vadovų profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkas Ričardas Garuolis

Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkės pavaduotojas ir Gidų bei kelionių vadovų profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkas Ričardas Garuolis – principingas gidų teisių ir tinkamų darbo sąlygų gynėjas. Jis nuosekliai kelia nelegalios gidų veiklos problemą, nes reikalavimų nesilaikantys asmenys sudaro nesąžiningą konkurenciją ir atima darbo galimybes iš kvalifikuotų vietos gidų. Be to, tokia veikla kelia riziką, kad turistams gali būti pateikiama netiksli, klaidinanti ar tikrovės neatitinkanti informacija apie Lietuvos istoriją, kultūrą ir valstybę. Ričardas Garuolis siekia aiškesnės veiklos kontrolės, sąžiningos konkurencijos ir deramo profesionalių gidų darbo įvertinimo.

Stiprios profesinės sąjungos, principingai ginančios darbuotojų interesus:

UAB „Kauno autobusai“ darbuotojų profesinė sąjunga šiais metais švęs savo 35-jų metų sukaktį.

Lietuvos gestų kalbos vertėjams atstovauja **Lietuvių gestų kalbos vertimo centro (LGKVC) darbuotojų profesinė sąjunga „Solidarumas“**. Pirmininkė Danguolė Dragūnienė, kurį aktyviai gina vertėjų darbo teises, organizuoja mokymus, siekia, kad vertėjų gestais profesija būtų gerbiama ir įtraukta į trūkstamų profesijų sąrašą.

2025 m. Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“ pasipildė nauja kolektyvine nare Transporto kompetencijų agentūros darbuotojų profesinė sąjunga

Viešojo transporto profesinės sąjungos

Viešojo transporto profesinės sąjungos susiduria su dideliais iššūkiais, susijusiais su augančiais darbuotojų darbo krūviais, nepakankamu darbo užmokesčiu ir dažnu viršvalandiniu darbu. Dėl darbuotojų trūkumo esamiems darbuotojams tenka dirbti intensyviau ir ilgiau, todėl didėja nuovargio, profesinio perdegimo bei nelaimingų atsitikimų rizika.

Profesinės sąjungos taip pat nuolat kelia pasenusių ir techniškai nusidėvėjusių transporto priemonių problemą. Tokios transporto priemonės apsunkina

vairuotojų darbą, neužtikrina tinkamų darbo sąlygų ir gali kelti pavojų darbuotojų bei keleivių saugumui.

Profesinės sąjungos reikalauja, kad darbo užmokestis atitiktų darbuotojų atsakomybę ir darbo sudėtingumą, būtų tinkamai apmokamas viršvalandinis darbas, laikomasi darbo ir poilsio režimo, atnaujinamas transporto priemonių parkas ir užtikrinamos saugios darbo sąlygos. Viešojo transporto darbuotojų darbo sąlygos tiesiogiai veikia keleivių saugumą, paslaugų kokybę ir visos viešojo transporto sistemos patikimumą.

Šiaulių miesto savivaldybė nepritarė siūlymui didinti UAB „Busturas“ vairuotojų atlyginimus

Šiaulių miesto savivaldybė atmetė siūlymą nuo 2026 m. liepos 1 d. 15 proc. padidinti UAB „Busturas“ vairuotojų darbo užmokestį.

UAB „Busturas“ darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas Bronislovas Babrauskas 2026 m. birželio 26 d. viešu laišku kreipėsi į Šiaulių miesto merą Artūrą Visocką, ragindamas užtikrinti vairuotojų atlyginimų didinimą. Profesinė sąjunga įspėjo, kad, neatsižvelgus į darbuotojų reikalavimus, bus pradėta rengtis streikui.

Profesinė sąjunga pabrėžė, kad dėl vairuotojų trūkumo darbuotojai patiria itin didelius darbo krūvius. Siekiant užtikrinti nepertraukiamą keleivių vežimą, vienam vairuotojui per mėnesį tenka dirbti apie 20–30 valandų viršvalandžių – tai beveik viena papildoma darbo savaitė. Be to, vairuotojų dažnai prašoma dirbti poilsio dienomis. Toks darbas apskaitomas kaip darbas poilsio metu, todėl ne visada atspindi bendrame viršvalandžių skaičiuje.

Savivaldybės atsisakymas didinti atlyginimus neišsprendžia vairuotojų trūkumo, per didelį darbo krūvių ir nuolatinio viršvalandinio darbo problemų. Profesinė sąjunga ir toliau reikalaus tinkamai atlyginti darbuotojams už jų atsakingą ir visuomenei būtiną darbą bei užtikrinti saugias ir orias darbo sąlygas.

Socialinio dialogo silpnėjimas savivaldybių lygmeniu

LPS „Solidarumas“ vertinimu, per pastaruosius ketverius metus socialinis dialogas savivaldybių lygmeniu ne stiprėjo, o daugeliu atvejų silpnėjo. Nors buvo įsteigtos regionų plėtros tarybų kolegijų partnerių grupės, darbuotojų atstovų ir profesinių sąjungų įtaka priimant regionams ir savivaldybėms svarbius sprendimus išliko labai ribota.

Praktika rodo, kad daugelyje savivaldybių sprendimai dėl įstaigų pertvarkų, paslaugų organizavimo, darbo vietų, darbuotojų skaičiaus ar kitų reikšmingų klausimų vis dar priimami nepakankamai konsultuojantis su profesinėmis sąjungomis, darbuotojų atstovais ir nevyriausybinėmis organizacijomis. Dažnai socialiniai partneriai apie sprendimus sužino tik tuomet, kai jie jau būna priimti arba jų įgyvendinimas būna pradėtas.

Toks formalus požiūris į socialinį dialogą mažina darbuotojų pasitikėjimą viešuoju sektoriumi, silpnina visuomenės įtraukimą į sprendimų priėmimą ir neužtikrina pakankamo sprendimų skaidrumo. Kai svarbūs sprendimai priimami be atviros diskusijos ir socialinių partnerių dalyvavimo, didėja neskaidrių sprendimų rizika, prarandamos galimybės laiku pastebėti galimas problemas ir rasti visoms pusėms priimtinus sprendimus.

LPS „Solidarumas“ įsitikinimu, savivaldybės privalo užtikrinti realų, o ne formalų socialinį dialogą. Profesinės sąjungos turi būti įtraukiamos į sprendimų rengimą nuo pat pradžių, o darbuotojų nuomonė turi tapti svarbia viešojo valdymo sprendimų priėmimo dalimi. Tik toks bendradarbiavimas gali užtikrinti didesnę skaidrumą, atsakingesnę viešųjų lėšų naudojimą ir geresnę viešųjų paslaugų kokybę.

„Socialinis dialogas negali būti suprantamas kaip vienkartinis informavimas apie jau priimtus sprendimus. Tikras socialinis dialogas prasideda tuomet, kai darbuotojų atstovai dalyvauja rengiant sprendimus ir turi realią galimybę daryti įtaką jų turiniui.“

Susitikime su Šakių meru Raimundu Januševičiumi

Ne mažiau svarbu stiprinti socialinį dialogą privačiame sektoriuje. Būtent čia kolektyvinės derybos ir kolektyvinės sutartys gali tapti veiksmingiausia priemone gerinant darbo sąlygas, didinant darbo užmokestį, mažinant darbo ginčus ir stiprinant įmonių konkurencingumą.

Kolektyvinių derybų plėtros svarbą pabrėžia ir Europos Sąjungos Direktyva dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio. Joje valstybės narės, kuriose kolektyvinėmis sutartimis yra apimta mažiau kaip 80 proc. darbuotojų, raginamos parengti ir įgyvendinti kolektyvinių derybų skatinimo veiksmų planus. LPS „Solidarumas“ įsitikinimu, Lietuva turi aktyviau siekti šio tikslo, stiprindama profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų pajėgumus bei sudarydama palankesnes sąlygas kolektyvinėms deryboms visų pirma privačiame sektoriuje.

Koordinacinės tarybos posėdis Ukmergėje, nuotrauka su meru Dariumi Varnu

Socialinis dialogas negali būti stiprinamas vien politinėmis deklaracijomis ar strateginiuose dokumentuose įrašytais siekiais. Jei valstybė pripažįsta socialinį dialogą vienu iš demokratinės valstybės ir tvarios ekonomikos pagrindų, ji privalo sudaryti realias sąlygas jam plėtotis.

Todėl Vyriausybė turėtų socialinį dialogą skatinti ne tik politiniu, bet ir finansiniu lygmeniu. Viena iš priemonių galėtų būti tikslinis socialinių partnerių veiklos finansavimas, dalį gyventojų pajamų mokesčio (GPM) – 0,6 proc. – skiriant socialinių partnerių organizacijų stiprinimui.

Šios lėšos būtų naudojamos ne organizacijų administravimui, bet viešąjį interesą atitinkančioms veikloms: socialinio dialogo plėtrai, darbuotojų ir darbdavių atstovų mokymams, teisės aktų analizei, kolektyvinių derybų stiprinimui, konsultacijoms bei visuomenės informavimui. Toks finansavimo modelis sustiprintų profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų institucinį pajėgumą, didintų jų nepriklausomumą ir sudarytų sąlygas kokybiškesniam dalyvavimui teisėkūros bei viešojo valdymo procesuose.

LPS „Solidarumas“ mano, kad investicijos į socialinį dialogą yra investicijos į stabilesnius darbo santykius, skaidresnį viešąjį valdymą ir didesnį visuomenės pasitikėjimą valstybės institucijomis. Todėl socialinio dialogo stiprinimas turi tapti ne deklaruojamu siekiu, o nuosekliai valstybės remiama politika.

DARBO KODEKSO TOBULINIMAS – NUOSEKLUS DARBUOTOJŲ TEISIŲ GYNIMAS

Viena svarbiausių LPS „Solidarumas“ veiklos kryptių 2022–2026 m. buvo aktyvus dalyvavimas tobulinant Lietuvos Respublikos darbo kodeksą. Siekėme, kad darbo santykius reglamentuojantys teisės aktai užtikrintų didesnę darbuotojų apsaugą, stiprintų socialinį dialogą ir sudarytų prielaidas sąžiningiems darbo santykiams.

LPS „Solidarumas“ aktyviai dalyvavo Lietuvos Respublikos trišalės tarybos, Darbo santykių komisijos ir kitų darbo grupių veikloje, kur buvo svarstomi Darbo kodekso pakeitimai. Mūsų pozicijos buvo formuojamos demokratiškai – pasiūlymai ir teisės aktų projektai buvo išsamiai nagrinėjami LPS „Solidarumas“ valdyboje, Koordinacinėje taryboje, aptariami seminaruose bei konsultuojantis su šakinių ir teritorinių organizacijų atstovais.

Teisininkė Oksana Strazdė ir teisininkas Lukas Čiapas, kurie labai daug dėjo pastangų įstatymų leidyboje ir darbuotojų teisių gynime.

Viso teisėkūros proceso metu nuosekliai teikėme pasiūlymus ir gynėme darbuotojų interesus. Dalis mūsų siūlymų buvo įvertinti, tačiau svarbiausi darbuotojų teises stiprinantys pakeitimai kol kas nebuvo priimti.

LPS „Solidarumas“ siekė:

- sustiprinti profesinių sąjungų renkamų atstovų ir lyderių teisinę apsaugą nuo nepagrįsto atleidimo ar kitokio spaudimo;
- pakeisti teisinį reglamentavimą, kad teismui pripažinus darbuotojo atleidimą neteisėtu, darbdavys negalėtų savo nuožiūra atsisakyti grąžinti darbuotoją į darbą, išmokėdamas tik piniginę kompensaciją;

- peržiūrėti suminės darbo laiko apskaitos taikymo reglamentavimą, siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui ir užtikrinti darbuotojų teisę į poilsį bei darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą;
- pakeisti garantijų ir ilgalaikio darbo išmokų mokėjimo tvarką darbuotojams, kurie dėl sveikatos būklės nebegali tęsti darbo ir yra atleidžiami iš darbo.

Nors šiems siūlymams nebuvo pritarta, LPS „Solidarumas“ nuosekliai juos gynė visų diskusijų metu ir toliau sieks, kad jie būtų įgyvendinti ateityje. Esame įsitikinę, kad darbuotojų teisės negali būti silpninamos vien dėl darbdavio ekonominių interesų – darbo santykiuose turi būti užtikrinta teisių ir pareigų pusiausvyrą.

Svarbi mūsų veiklos dalis buvo ir aktyvus dalyvavimas įgyvendinant Europos Sąjungos teisę Lietuvoje. LPS „Solidarumas“ teikė pasiūlymus ir dalyvavo diskusijose dėl Europos Sąjungos direktyvų perkėlimo į nacionalinę teisę, siekdama, kad jų nuostatos būtų įgyvendintos darbuotojams palankiausiu būdu. Aktyviai dalyvavome svarstant:

- Direktyvos dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio Europos Sąjungoje įgyvendinimą;
- Darbo užmokesčio skaidrumo direktyvos perkėlimą į nacionalinę teisę;
- Platformų darbuotojų darbo sąlygų gerinimo direktyvos įgyvendinimą;
- kitų Europos Sąjungos socialinės politikos teisės aktų įgyvendinimą.

LPS „Solidarumas“ ir toliau sieks, kad Lietuvos darbo teisė atitiktų aukščiausius Europos socialinius standartus, o kiekvienas darbuotojas būtų realiai apsaugotas nuo neteisingų ir nesąžiningų sprendimų.

LPS „Solidarumas“ neapsiriboja teisės aktų priėmimu – siekia, kad jie būtų realiai taikomi darbo vietose.

Vienas svarbiausių artimiausių LPS „Solidarumas“ veiklos prioritetų – praktinis Darbo užmokesčio skaidrumo direktyvos įgyvendinimas Lietuvoje. Esame įsitikinę, kad vien direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę savaime neužtikrins didesnio darbo užmokesčio skaidrumo ar diskriminacijos mažinimo. Tam būtinas aktyvus profesinių sąjungų dalyvavimas ir darbuotojų informavimas.

Todėl numatome organizuoti mokymus profesinių sąjungų lyderiams ir nariams, kad jie įgytų praktinių žinių, kaip naudotis naujomis teisėmis, kurias suteikia ši direktyva. Sieksime stiprinti profesinių sąjungų gebėjimus analizuoti darbo užmokesčio sistemas, atpažinti galimus diskriminacijos atvejus, naudotis teisės aktuose numatytais informavimo ir konsultavimo priemonėmis bei veiksmingai atstovauti darbuotojų interesams.

LPS „Solidarumas“ sieks, kad darbo užmokesčio skaidrumas taptų ne formaliu teisiniu reikalavimu, o kasdiene praktika Lietuvos darbovietėse. Tikime, kad skaidri darbo užmokesčio politika padės mažinti nepagrįstus atlyginimų skirtumus, užtikrins vienodą užmokestį už vienodos vertės darbą, stiprins darbuotojų pasitikėjimą darbdaviais ir prisidės prie socialiai teisingesnės darbo rinkos kūrimo.

Gynybos finansavimo procentai neturi virsti našta sunkiausiai dirbantiems ar mažiausiai uždirbantiems

Lietuvos profesinė sąjunga “Solidarumas” suprasdama įtemptą geopolitinę situaciją bei būtinybę didinti krašto apsaugos finansavimą (sprendimą didinti iki 5,3 proc. nuo BVP), pareiškė, jog **krašto apsaugos strategija turėtų būti neatsiejama nuo visos visuomenės įsitraukimo, supratimo, pasirengimo ir dalyvavimo.**

Krašto apsaugos finansavimo didinimas neturėtų sumenkinti valdžios įsipareigojimų darbuotojams, kaip antai: švietimo, sveikatos apsaugos, kultūros, teisėtvarkos, statutiniams pareigūnams ir visiems kitiems.

Lietuvos profesinės sąjungos “Solidarumas” nariai suprasdami situacijos rimtumą bei galvodami apie Lietuvos likimą pasirašė Nacionalinę kolektyvine sutartį sutikdami, kad Pareiginis bazinis dydis buvo didinamas tik 12 eurų, o neapmokestinamas pajamų dydis liko toks pat, nors buvo žadama jį didinti ir ateityje prilyginti MMA.

Kai žmonės jaučiasi socialiai saugūs, išsilavinę, pasitikintys savo valstybe – tik tada jie pasirengę ją ginti. O **švietimas yra būtent tas pamatas, ant kurio stovi valstybė.** Švietimo bendruomenė jaučiasi atsakinga už savo valstybės ateitį. Nuolat vyksta karštos diskusijos su Švietimo ir mokslo ministerijos atstovais dėl kolektyvinės sutarties įgyvendinimo, dėl mokytojų darbo sąlygų, dėl mokinio padėjėjų darbo teisinio reglamentavimo. Švietimo bendruomenė kelia **klausimą ne tik – ar turime pinigų, bet ir – kaip juos**

naudojame. Turime **pareigą priminti:** stipri Lietuva – tai ne tik ginkluota, bet ir išsilavinusi, teisinga, socialiai saugi Lietuva. **Mus neramina rajonų ligoninių likimas,** kurios išgyveno reformas, buvo kuriami sveikatos centrai, optimizuojamos veiklos, tačiau matome finansavimo trūkumą. Negalime sutikti su drastišku finansavimo trūkumu sveikatos apsaugai rajonuose, nes šiandien matome, kad respublikinės ligoninės nebus pajėgios aptarnauti visos Lietuvos pacientų srautus, o ką jau kalbėti karo atveju.

Sveikatos apsaugos sistema yra nacionalinio saugumo dalis. Turime išlaikyti gyvybingas regionų gydymo įstaigas ir jose dirbančius žmones – be jų valstybė neturi realaus atsparumo. Sukurti sveikatos centrai turėjo užtikrinti paslaugų prieinamumą ir kokybę, tačiau ar pacientams paslaugų prieinamumas pagerėjo, o medicinos personalo darbo sąlygos tapo stabilesnės? Šiuos klausimus būtina kelti ir dabar, kol dar galime sustiprinti sistemą iš vidaus.

Lietuvos teisėtvarkos įstaigų profesinės sąjungos „**Solidarumas**“ atstovai reiškia rimtą susirūpinimą dėl valstybės vidaus saugumo ateities. Šiuo metu statutinėse įstaigose jaučiamas pareigūnų trūkumas. Tolesnis valdžios delsimas įgyvendinti pažadus dėl atlygio didinimo gali lemti pareigūnų nusivylimą ir pasitraukimą iš vidaus tarnybos. Tokiu atveju kyla reali grėsmė, kad **Lietuva taps mažiau saugia šalimi, o nusikalstamumo lygis – išaugs.** Profesinė sąjunga pabrėžia, kad **teisingas pareigūnų darbo įvertinimas ir stabilios darbo sąlygos** yra būtina sąlyga užtikrinant visuomenės saugumą, verslo aplinkos patrauklumą ir pasitikėjimą valstybės institucijomis. **Reikalaujame skubių sprendimų** dėl statutinių pareigūnų darbo užmokesčio, taip pat didesnio valdžios dėmesio pareigūnų socialinėms garantijoms.”

Lietuva taps nesaugia šalimi, gali kilti nusikalstamumas. Turime nepamiršti, kad šalyje turime per 200 tūkst. migrantų, kurių elgesio negalime prognozuoti, nes jų nepažįstame. Turime galvoti apie Lietuvos patrauklumą verslui ir turizmui, piliečių saugumą.

Lietuvos keliai, jų finansavimas ir darbuotojų darbo apmokėjimas. AB „Kelių priežiūra“, kurios akcininkas yra valstybė, išgyveno reformas, optimizavimus.

Daugybė darbuotojų buvo atleisti iš darbo, tačiau darbuotojų darbo sąlygos, darbo užmokestis keitėsi nežymiai, todėl būtina pagaliau atkreipti dėmesį į kritinę Lietuvos kelių infrastruktūros padėtį bei sektoriuje dirbančius darbuotojus. Gera idėja dėl Valstybinio kelių fondo steigimo, kuris kuriamas siekiant **užtikrinti stabilų ir ilgalaikį finansavimą** valstybinės reikšmės keliams – jų rekonstrukcijai, kapitaliniam remontui, aplinkkelių tiesimui bei infrastruktūros pritaikymui gynybos / civilinės saugos poreikiams.

Atkreiptinas dėmesys į viešuosius pirkimus, nes laimi tas kas pasiūlė žemiausia kainą. Ir čia matome ir broką tiesiant kelius ir mažus atlyginimus ir prastas darbo sąlygas darbuotojams.

Baltarusijos pasienyje „įkalinti“ vilkikų vairuotojai tapo nesprendžiamos kontrabandos problemos ir įtemptų geopolitinių santykių įkaitais. Esamos situacijos įkaitais tapo eiliniai vairuotojai, o mažų įmonių vežėjams iškilo grėsmė prarasti rinkas, užsakymus, vairuotojus o tai yra Lietuvos biudžeto pajamas.

Vežėjai negali užtikrinti tinkamų darbo sąlygų vairuotojams, negali vykdyti Mobilumo paketo keliamu sąlygų, neužtikrina laisvo asmenų judėjimo.

Ar tikrai nėra vidinių resursų? Ar tikrai negalime atsiliepti eilinių žmonių, darbuotojų lūkesčiams? Ar tikrai visi veržemės diržus?

Teisingas darbo apmokėjimas ir atsakingas viešųjų finansų naudojimas

LPS „Solidarumas“ nuosekliai kėlė klausimą dėl valstybės ir savivaldybių valdomų įmonių vadovų darbo užmokesčio nustatymo principų. Šiuo metu vadovų pareiginės algos dydžiai daugiausia siejami su įmonės dydžiu ir pareiginės algos koeficientais. Tačiau toks modelis ne visada atspindi įmonės veiklos rezultatus, darbuotojų darbo užmokesčio lygį ar socialinio teisingumo principus.

Mūsų nuomone, valstybės ir savivaldybių valdomų įmonių vadovų darbo užmokestis turėtų būti glaudžiau siejamas su įmonės darbuotojų vidutiniu darbo užmokesčiu. Tai užtikrintų didesnę atlygio sistemos teisingumą, skatintų vadovus rūpintis visų darbuotojų atlyginimų augimu ir mažintų nepagrįstai didelius atlyginimų skirtumus įmonių viduje. Taip pat siūlome peržiūrėti maksimalius pareiginės algos koeficientus ir mažinti atotrūkį tarp mažiausių ir didžiausių koeficientų, kad darbo apmokėjimo sistema būtų proporcingesnė ir socialiai teisingesnė.

Ne mažiau svarbus klausimas – atsakingas ir tvarus viešųjų finansų naudojimas. LPS „Solidarumas“ ne kartą atkreipė dėmesį į būtinybę reguliariai vertinti valstybės ir savivaldybių įstaigų administracinę struktūrą bei administravimo išlaidas. Pasitaiko atvejų, kai administraciniai padaliniai plečiami nepakankamai pagrindžiant tokio sprendimo būtinumą, o personalo atrankos procesai kelia visuomenėje abejonių dėl jų skaidrumo ir objektyvumo. Todėl siekiame, kad visose viešojo sektoriaus įstaigose būtų užtikrinami skaidrūs, konkurencingi ir kompetencija grindžiami darbuotojų atrankos principai, racionalus viešųjų lėšų naudojimas ir aiški vadovų atsakomybė už priimamus sprendimus.

LPS „Solidarumas“ įsitikinimu, efektyvus viešasis valdymas turi būti grindžiamas ne tik ekonominiu efektyvumu, bet ir socialiniu teisingumu, skaidrumu bei pagarba darbuotojams. Viešosios lėšos turi būti naudojamos

atsakingai, o atlygio politika – stiprinti pasitikėjimą valstybės ir savivaldybių institucijomis, o ne didinti socialinę atskirtį.

2025 m. balandžio 8 d. Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ kartu su kitomis didžiausiomis profesinėmis sąjungomis surengė spaudos konferenciją dėl planuojamo įvesti visuotinio nekilnojamojo turto mokesčio.

Mes kategoriškai atmetėme pasiūlymą įvesti nekilnojamojo turto mokestį pirmam būstui, nes tai padidintų socialinę atskirtį ir skurdą ypač pensininkų ir jaunų šeimų tarpe.

„Mūsų nuomone visuotinis nekilnojamojo turto mokestis gali nuskurdinti dešimtis tūkstančių šalies gyventojų. Jaunos šeimos, kurios įsigijo pirmą būstą už paskolą, mokėtų turto mokestį, nors iš esmės jis priklauso bankui, o jiems realiai priklausys tik tuomet, kai paskola bus sugrąžinta. Apmokestinant jaunų šeimų būstą jaunoms šeimoms, ypač pablogėja šeimų, kurios augina vaikus, finansinė padėtis, nes valstybės viešosios paslaugos tampa vis sunkiau prieinamos, kadangi vis dažniau tenka mokėti už vaikų papildomą ugdymą, sveikatos paslaugas, o prekių ir paslaugų kainos nuolat auga.

Atkreipėme dėmesį į tai, kad visuotinis nekilnojamojo turto mokestis mažins paskatas renovuoti senus daugiabučius, nes po renovacijos išaugs turto vertė ir butai pabrangs, o dėl to padidės nekilnojamojo turto mokestis tokių butų gyventojams.

Profesinių sąjungų atstovai nepritarė pasiūlymui sumažinti turto mokestį brangiausiajam turtui, kuris dabar siekia 4 proc.

PAŽANGA SPRENDŽIANT PSICHOLOGINIO SMURTO DARBE PROBLEMAS

Psichologinis smurtas ir priekabiavimas darbo vietoje išlieka viena opiausių darbo santykių problemų Lietuvoje. Darbuotojai vis dar susiduria su žeminančiu elgesiu, psichologiniu smurtu, nepagarbiu vadovavimu, nepagrįstu spaudimu ir kitomis psichosocialinėmis rizikomis, kurios neigiamai veikia jų sveikatą, motyvaciją ir darbo rezultatus.

LPS „Solidarumas“ buvo viena aktyviausių profesinių sąjungų, nuosekliai siekusių, kad darbuotojų apsauga nuo psichologinio smurto taptų ne deklaracija, o realiai įgyvendinama darbdavių pareiga, kurį nustatyta Darbo kodekse. Aktyviai dalyvavome rengiant ir svarstant Darbo kodekso pakeitimus, TDO 190 Konvencijos nuostatų įgyvendinimui, teikėme institucijoms, siekdami aiškesnio darbdavių atsakomybės reglamentavimo bei veiksmingesnių darbuotojų apsaugos priemonių.

Mūsų iniciatyvomis buvo stiprinamas supratimas, kad kiekvienas darbdavys privalo ne tik reaguoti į psichologinio smurto atvejus, bet ir imtis prevencinių priemonių – vertinti psichosocialinę darbo aplinką, valdyti rizikos veiksnius, nustatyti aiškią smurto ir priekabiavimo prevencijos tvarką bei užtikrinti saugią ir pagarbią darbo aplinką.

Didelį dėmesį skyrėme profesinių sąjungų lyderių kompetencijų stiprinimui. Organizavome mokymus, seminarus ir konsultacijas, rengėme metodinę medžiagą, konsultavome darbuotojus ir jų atstovus, kaip atpažinti psichologinį smurtą, tinkamai fiksuoti pažeidimus, ginti savo teises ir pasinaudoti įstatymuose numatytais apsaugos priemonėmis.

LPS „Solidarumas“ taip pat aktyviai atstovavo darbuotojams konkrečiose bylose, kuriose buvo keliami psichologinio smurto, mobingo ir netinkamo vadovavimo klausimai. Ši praktinė veikla leido ne tik padėti nukentėjusiems darbuotojams, bet ir identifikuoti teisės aktų spragas, kurias nuosekliai siūlėme šalinti nacionaliniu lygmeniu.

Esame įsitikinę, kad psichologinio smurto prevencija negali apsiriboti formaliais dokumentais ar vienkartiniais mokymais. Tam būtina kurti organizacinę kultūrą, paremtą pagarba žmogui, socialiniu dialogu ir darbdavių atsakomybe. Todėl ir ateityje ši sritis išliks viena svarbiausių LPS „Solidarumas“ veiklos krypčių.

Ypatingą dėmesį skirsime Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūros (EU-OSHA) 2026–2028 m. kampanijai **„Kartu už psichikos sveikatą darbe“**. Sieksime, kad jos tikslai būtų įgyvendinami ne tik nacionaliniu lygmeniu, bet ir kiekvienoje darbovietėje – stiprinant prevenciją, socialinį dialogą ir darbuotojų teisę dirbti saugioje, pagarba grįstoje darbo aplinkoje.

Memorandumas politinėms partijoms prieš Europos Parlamento rinkimus

Prieš rinkimus į Europos Parlamentą LPS „Solidarumas“ parengė ir politinėms partijoms pateikė memorandumą, kuriame išdėstė svarbiausius Lietuvos darbuotojams ir visiems šalies gyventojams aktualius klausimus bei profesinės sąjungos lūkesčius būsimiems Europos Parlamento nariams.

Memorandume ypatingas dėmesys skirtas darbuotojų teisėms, socialiniam teisingumui, deramam darbo užmokesčiui, saugioms ir kokybiškoms darbo vietoms, stipresniam socialiniam dialogui bei būsto prieinamumui. LPS „Solidarumas“ pabrėžė, kad sparčiai didėjančios būsto kainos ir nuomos išlaidos tampa vis sunkesne našta dirbantiems žmonėms, jaunoms šeimoms ir mažesnes pajamas gaunantiems gyventojams. Todėl būtina plėtoti socialinio ir įperkamo būsto politiką bei ieškoti Europos Sąjungos lygmens sprendimų, kurie padėtų žmonėms apsirūpinti tinkamu ir finansiškai prieinamu būstu.

Memorandumu siekta, kad šie klausimai atspindėtų politinių partijų rinkimų programose ir taptų konkrečiais būsimų Europos Parlamento narių darbais.

Susitikimas su Demokratų sąjunga „Vardan Lietuvos“

Aktyvus dalyvavimas viešosiose diskusijose

LPS „Solidarumas“ aktyviai dalyvavo nacionalinėse ir tarptautinėse diskusijose, kuriose nuosekliai atstovavo darbuotojų ir jų šeimų interesams. Organizacijos atstovai teikė savo pozicijas dėl darbo santykių, darbo užmokesčio, demografinių iššūkių, šeimų gerovės, bendrosios Europos rinkos, migracijos politikos, keturių dienų darbo savaitės ir profesinių pensijų fondų plėtros.

Dalyvaudama šiose diskusijose LPS „Solidarumas“ siekė, kad priimant politinius ir ekonominius sprendimus būtų tinkamai įvertintas jų poveikis darbuotojams, darbo vietų kokybei, šeimų finansiniam saugumui ir galimybėms derinti profesinį bei asmeninį gyvenimą. Organizacija pabrėžė, kad ekonomikos augimas ir bendrosios Europos rinkos stiprinimas turi būti grindžiami socialiniu teisingumu, sąžininga konkurencija, deramais atlyginimais ir vienodais darbo standartais.

LPS „Solidarumas“ migracijos ir demografinės problemas ragino spręsti kompleksiskai – stiprinant šeimų politiką, gerinant darbo sąlygas, didinant atlyginimus ir kuriant kokybiškas darbo vietas. Diskusijose dėl keturių dienų darbo savaitės buvo pabrėžiama, kad trumpesnė darbo savaitė neturi mažinti darbuotojų atlyginimų ar didinti darbo intensyvumo.

LPS „Solidarumas“ taip pat aktyviai kėlė profesinių pensijų fondų klausimą. Organizacija pasisakė už darbdavių ir darbuotojų susitarimais bei kolektyvinėmis sutartimis grindžiamą papildomą pensijų kaupimą, kuris padėtų darbuotojams užsitikrinti didesnes pajamas senatvėje. Kartu buvo akcentuojama, kad profesinių pensijų sistema turi būti skaidri, patikima, socialiai teisinga ir negali pakeisti valstybės garantuojamos socialinio draudimo pensijos.

Diskusija dėl keturių dienų darbo savaitės

Europos komisijos Lietuvos atstovybės, Lietuvos pramoninkų konfederacijos ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijos surengtoje tarptautinėje konferencijoje „Europos Sąjungos vidaus rinkai 30 metų: pasiekimai ir problemos“.

Susitikimas Lietuvos delegacijos su EK pirmininke Ursula Van der Lyen

Atstovavimas Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitete

LPS „Solidarumas“ atstovės Kristina Krupavičienė ir Jovita Pretzsch aktyviai dalyvauja Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto (EESRK) veikloje. Komiteje rengiamos nuomonės dėl Europos Komisijos ir Europos Parlamento iniciatyvų bei teisėkūros dokumentų, galinčių turėti įtakos Europos Sąjungos darbuotojams ir visuomenei.

Dalyvaudamos EESRK darbe, LPS „Solidarumas“ atstovės siekia, kad formuojant Europos Sąjungos politiką ir priimant teisės aktus būtų tinkamai įvertinti Lietuvos darbuotojų interesai, stiprinamas socialinis dialogas, ginamos darbuotojų teisės ir užtikrinama socialinė pažanga. Taip LPS „Solidarumas“ tiesiogiai prisideda prie Europos Sąjungos politikos formavimo ir Lietuvos darbuotojų balso atstovavimo Europos lygmeniu.

Su Lietuvos delegacija EESRK

Tarptautiniai veiksniai

- Rusijos karo prieš Ukrainą ekonominės ir socialinės pasekmės.
- Energijos tiekimo neapibrėžtumas.
- Europos ekonomikos lėtėjimas.
- Didėjantis dėmesys gynybos finansavimui, ieškant pusiausvyros su socialine politika.

Nauji pokyčiai darbo rinkoje

- Dirbtinio intelekto ir skaitmenizacijos plėtra.
- Darbo organizavimo pokyčiai.
- Nauji įgūdžių poreikiai.
- Būtinybė nuolat kelti darbuotojų kvalifikaciją.

NE KARUI UKRAINOJE –

PENSIJŲ SISTEMOS POKYČIAI IR LPS „SOLIDARUMAS“ POZICIJA

Vienu svarbiausių socialinės politikos pokyčių šiuo laikotarpiu tapo pensijų sistemos pertvarka. LPS „Solidarumas“ palankiai įvertino Vyriausybės inicijuotus II pensijų pakopos pakeitimus, kurie sustiprino gyventojų teisę laisvai apsispręsti dėl dalyvavimo pensijų kaupime. Šie pokyčiai atitiko nuoseklią mūsų organizacijos poziciją, kad kaupimas II pensijų pakopoje turi būti grindžiamas savanoriškumo principu, o ne automatiniu įtraukimu ar ribotomis pasitraukimo galimybėmis.

LPS „Solidarumas“ ne kartą pabrėžė, kad valstybė privalo gerbti kiekvieno žmogaus teisę pačiam priimti sprendimus dėl savo ilgalaikio finansinio saugumo. Manome, kad pensijų sistema turi būti skaidri, suprantama ir paremta gyventojų pasitikėjimu, o ne privalomais ar sunkiai pakeičiamais sprendimais.

Kartu ir toliau keliame profesinių pensijų fondų steigimo klausimą. Lietuvos teisės aktai sudaro galimybes tokiems fondams veikti, tačiau praktikoje ši sistema iki šiol nėra išplėtotą. LPS „Solidarumas“ įsitikinimu, profesiniai pensijų fondai galėtų tapti papildoma socialine garantija darbuotojams, stiprinti kolektyvinių derybų reikšmę ir suteikti darbuotojams daugiau galimybių kaupti senatvei dalyvaujant profesinėms sąjungoms ir darbdaviams.

Deja, profesinių pensijų fondų plėtra iki šiol nevyksta. Tam įtakos turi ribotas darbdavių suinteresuotumas aktyviai dalyvauti kuriant tokią sistemą, taip pat papildomų administracinių sprendimų poreikis viešojo administravimo institucijose. LPS „Solidarumas“ mano, kad valstybė kartu su socialiniais partneriais turėtų ieškoti būdų, kaip paskatinti profesinių pensijų fondų kūrimą ir sudaryti sąlygas jiems tapti veiksminga Lietuvos pensijų sistemos dalimi.

LPS „Solidarumas“ įsitikinimu, profesiniai pensijų fondai galėtų tapti viena iš svarbiausių kolektyvinių sutarčių socialinių naudų, plačiai taikomų daugelyje Europos valstybių. Tai ne tik didintų darbuotojų pajamas senatvėje, bet ir stiprintų socialinį dialogą, skatintų darbuotojų lojalumą bei didintų Lietuvos darbo rinkos patrauklumą.

LPS „Solidarumas“ mokymai:

Iš Europos sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamo projekto Nr. 07-022-P-0001 „Vystyti socialinį dialogą, siekiant kurti kokybiškas darbo vietas ir didinti konkurencingumą“

Buvo suorganizuoti 34 renginiai:

- Penkios apskrito stalo diskusijos, tris konferencijos, dvidešimt šeši mokymai. Renginiuose dalyvavo 1028 dalyviai.

